

Lessebo kommun
Rektorn vid Bikupan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Bikupan
i Lessebo kommun

Tillsyn i Bikupan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lessebo kommun under höstterminen 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bikupan besöktes av Skolinspektionen den 12 september 2012.

Fakta om skolan

Bikupan är centralt belägen i Lessebo och har elever från årskurs 7 till och med årskurs 9. På skolan går det 287 elever. Eleverna kommer dels från närområdet men också från övriga skolor i kommunen och då detta är kommunens enda årskurs 7-9 skola så åker en stor del av eleverna skolskjuts. Elever och lärare är organiserade i tre arbetslag (årskurs 7, 8 och 9) som leds av var sin arbetslagsledare. Verksamheten leds av en rektor, som är ny sedan januari 2012, och en biträdande rektor. I skolan finns också en så kallad internationell klass för elever i årskurs 7-9, det vill säga en grupp där nyanlända elever får introduktion och grundläggande svenskundervisning. På skolan finns ett elevhälsoteam som utgörs av speciallärare, specialpedagog, skolsköterska och kurator. Skolan har vid behov även tillgång till skolläkare och skolpsykolog via områdets resursteam. IT är ett prioriterat område på skolan och varje elev har sin egen dator.

Kunskapsresultat

Skolinspektionen kan konstatera att de resultat som rektorn inkommit med till Skolinspektionen inte överensstämmer med resultaten enligt nationell statistik. Rektorn uppger i intervjun att uppgifterna kommer centralt från Lessebo kommun. Samtliga resultat för årskurs 9 som skolan redovisar ligger mellan en till sju procent lägre än nationell statistik.

Enligt nationell statistik nådde 64 procent av eleverna i årskurs 9 i Bikupans skola de nationella målen i samtliga ämnen år 2011. På skolan finns elever som saknar betyg i samtliga ämnen. År 2011 var det genomsnittliga meritvärdet 180,7. Fördelat på kön visar det sig att flickorna har högre meritvärde än pojkar (194,5/168,5). Av eleverna var det 70 till 76 procent som hade behörighet till de högskoleförberedande programmen på gymnasiet år 2011. Motsvarande siffra för yrkesprogram är 79 procent.

Statistiken visar också att det finns en diskrepans mellan resultaten på de nationella ämnesproven år 2011 jämförelsevis med elevernas slutbetyg årskurs 9 år 2011. Som exempel kan nämnas relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg som visar på stora avvikelser och då främst i matematik där 47 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget. (se vidare under Bedömning och betygsättning).

Helhetsbedömning

I Bikupans skola genomfördes intervjuer med rektor, lärare, elevvårdsteam, elever och en rundvandring på skolan med elever som guider. Till grund för beslutet ligger också de dokument som skolan skickat in och som Skolinspektionen tagit del av.

Vid Skolinspektionens förra tillsyn (Dnr 43-2009:2038) framkom brister inom olika områden. Denna granskning visar att det inom skolan fortfarande föreligger brister inom dessa områden som Skolinspektionen bedömer, flera av dem allvarliga och omfattande. Detta gäller särskilt områdena särskilt stöd och pedagogiskt ledarskap och utveckling av utbildningen. Skolan borde enligt Skolinspektionens bedömning ha kommit längre i sin utveckling under de år som förflutit sedan den senaste tillsynen gjordes 2009.

Skolan har haft stor omsättning av rektorer under de senaste tio åren. Från och med vårterminen 2012 har skolan en ny rektor som har påbörjat ett utvecklingsarbete för att komma tillrätta med brister i verksamheten. Skolinspektionen bedömer att rektorn i många avseenden fungerar väl som skolans ledare, men att rektor i högre grad måste ta ansvar för att skolans kunskapsresultat följs upp och utvärderas samt använder detta som underlag i skolans arbete för ökad måluppfyllelse.

Bikupans skola årskurs 7-9, redovisar enligt Skolverkets statistik år 2011, låg måluppfyllelse avseende hur många elever som når minst mål att uppnå i samtliga ämnen. Endast 64 procent av eleverna i årskurs 9 nådde de nationella målen i samtliga ämnen. För år 2010 var motsvarande siffra 74 procent. Skolans genomsnittliga meritvärde låg år 2011 på 180,7 från att år 2003 ha varit 216, 2. Det finns en framträdande skillnad i flickors och pojkars genomsnittliga meritpoäng där flickorna ligger hela 26 meritpoäng över pojkarna. Relationen mellan nationella ämnesprov och slutbetyg visar på stora avvikelser och då främst i matematik där 47 procent av eleverna fick ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget. Utifrån dessa siffror måste skolan analysera orsakerna till den låga måluppfyllelsen, varför pojkarna har ett lägre meritvärde än flickorna och den stora avvikelsen i resultat mellan nationella proven och slutbetygen i matematik.

Lärarna tydliggör målen för eleverna men när det gäller att bedriva en varierande undervisning som eleverna finner stimulerande och utvecklande brister skolan. Skolan behöver således utveckla undervisningen både avseende planering på skolenivå och utformningen av undervisningen för respektive elev. Särskilt stöd ska enligt skollagen ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver för att kunna nå kunskapskraven, vilket Skolinspektionen kan konstaterar inte sker idag.

Tillsynen visar också på omfattande brister avseende Bikupans hantering av bedömning och betygsättning, även om lärarna arbetat med att utveckla bedömningarna av elevernas kunskaper. Rektorn har en strävan att etablera samverkan med andra skolenheter för att stötta pedagogerna i deras bedömningsarbete.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lessebo kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 8 februari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Lessebo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.
- Se till att lärarna svarar för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer.
- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.
- Se till att lärarna stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan.
- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt skolförfattningarna ska undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet. Lärarna ska svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbets-

former samt att de samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge eleverna överblick och sammanhang.

Lärarna ska också arbeta för att stärka elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan. Vidare ska de anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande och se till att ge elever, som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås, ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Lärarna uppger i intervjuer att det inte sker någon samverkan mellan de olika arbetslagen i större utsträckning och att samverkan inom arbetslagen också är begränsad. Ämneslärarna samverkar i enstaka fall men inte mer systematiskt än det som sker i arbetslagen. Det framkommer också i intervju med elever och lärare att undervisningen inte samordnas så att eleverna får en helhet kring kunskapsområden. Elever och lärare ger dock några exempel på temaområden (kärlek, vatten och hållbar utveckling) där lärarna samverkar och arbetar ämnesövergripande. Rektor anser att samverkan på skolan måste utvecklas och att det från och med i höst ska finnas en ämnessamverkan mellan lärarna. Han anser också att det är viktigt att lärare som undervisar i estetiska ämnen träffar andra lärare i kommunen (se vidare under Bedömning).

Vidare framgår det av intervjuer med elever, personal och rektor att skolan inte ger tillräcklig stimulans till de elever som lätt når kunskapskraven. Eleverna upplever att lärarna inte i någon större utsträckning anpassar undervisningen och stimulerar eleverna så att de kan utvecklas så långt som möjligt. Eleverna beskriver vissa lektioner som tråkiga eftersom de, när de är klara med uppgifterna, får läsa bok eller arbeta med sådant som de inte är klara med i andra ämnen. Vidare beskriver eleverna att datorerna har bidragit till att de oftast sitter ensamma med sin dator och skriver vilket medför att det inte blir någon större variation på arbetssätt och arbetsformer. Eleverna nämner att det förekommer extrauppgifter och enstaka fördjupningslektioner i vissa ämnen. Lärarna uppger att det är frustrerande och svårt att hinna med de elever som behöver extra stimulans och att de eleverna ofta får uppgifter som de får klara av på egen hand. Vidare anger en del av lärarna i intervjuer att orsakerna till detta är ett förändrat elevunderlag, bristande studiebakgrund hos eleverna och att eleverna inte inser allvaret med skolan.

Enligt lärarna bidrar detta till att alla elever inte har tillräckliga förutsättningar att nå målen och kunskapskraven. Intervjuer med lärarna visar dock att det finns variationer vad gäller förhållningssätt och tro på elevernas förmåga. Rektor är medveten om att skolan inte i tillräcklig utsträckning uppmärksammar de elever som är i behov av extra stimulans.

Mot denna bakgrund måste undervisningen i olika ämnesområden samordnas och lärarna måste utöka samverkan med varandra både inom arbetslagen, på

skolan och med andra skolor. Lärarna ska i sin planering av undervisningen ta hänsyn till elevernas olika behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Eleverna ska få pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Lärarna ska stärka elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan samt stimulera de som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Författning

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Lgr 11, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

3 kap. 3 § andra meningen skollagen

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Lessebo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem.

Motivering

Enligt skolförfattningarna ska skolan se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem.

I samtal med elever i årskurserna 7-9 framkommer att det finns en variation mellan lärarna i vilken utsträckning eleverna ges möjlighet till inflytande. Enligt eleverna är det lärarna som bestämmer innehållet på lektionerna och de bjuder inte in eleverna till diskussioner, utvärderingar och utarbetande av pedagogiska planeringar. Vidare menar eleverna att lärarna presenterar färdiga pedagogiska planeringar inför de olika arbetsområdena som de inte har möjlighet att påverka. Eleverna anser att de endast kan komma med förslag på re-

dovisningsformer. En del lärare utvärderar sina arbetsområden och enligt eleverna har de då möjlighet att komma med förslag på om de till exempel vill arbeta i grupp eller enskilt med nästa område.

Lärarna uppger i intervjuer att de upplever att de lyssnar på elevernas önskemål när det gäller redovisningsformer men att eleverna sällan har önskemål kring innehållet i undervisningen.

Rektor uppger att det finns en stor variation mellan lärarna hur långt de har kommit i arbetet med elevinflytande. Han anser att skolan måste bli bättre på att ge eleverna inflytande över sin utbildning och att skolan saknar dokumentation och en progressionstanke kring arbetet både på lärar- och skolenivå.

Vidare framkommer det i intervju med rektor och elever att det saknats kontinuitet i klass- och elevrådets arbete, men att det från och med denna termin ska fungera då rektor tagit över ansvaret för elevrådet.

Det framgår av tillsynen att eleverna i årskurs 7-9 inte ges inflytande över utbildningen i den omfattning som författningarna kräver. Därför måste skolan se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem.

Författning

1 kap. 10 §, 4 kap. 14 § första stycket skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Lessebo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Se till att skolan har rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.

- Se till att det för verksamheten finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling samt ha rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn. Det ska också för verksamheten finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Det finns inga krav i skolförfattningarna på att den kartläggning som ska ske som en del av det förebyggande arbetet redovisas i planen mot kränkande behandling. Se vidare Skolverkets allmänna råd "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling" (2012). Det är däremot viktigt att de åtgärder som behöver vidtas utifrån kartläggningen framgår av planen. På så sätt kan elever, vårdnadshavare och andra få en bild av situationen i verksamheten. För att de ska känna till hur verksamheten kommer att arbeta för att förebygga trakasserier och kränkande behandling under det kommande året är det viktigt att insatserna beskrivs i planen.

På Bikupan 7-9 har alla klasser, utifrån ett politiskt beslut i kommunen, en schemalagd värdegrundstid varje vecka. Skolan har ingen plan på vad denna tid ska innehålla. I intervju med elever och lärare framkommer att innehållet varierar och det är upp till varje lärare att utforma och genomföra timmen. Ibland tittar man på film, har samarbetsövningar, promenad, massage eller arbetar med uppgifter som man ligger efter med. Det finns också exempel där man har jobbat med att förbättra studieron i klassen. Skolinspektionen kan också konstatera att det varierar mellan lärarna i vilken utsträckning det förekommer ett värdegrundsarbete utifrån läroplan och kursplaner i vardagsarbetet som en del av undervisningen.

Värdegrundstiden ska enligt rektor utvärderas våren 2013. Verksamheten har inte fått i uppdrag av huvudmannen att utvärdera eventuella effekter och resultat.

I intervjuer uppger elever, personal och rektor att det stundtals förekommer kränkningar och att det ibland är bristande studiero under lektionerna. Enligt eleverna är det stor variation när det gäller studiero på lektionerna och att det beror på vilken lärare som undervisar. I den av Skolinspektionen genomförda enkäten bland personal och vårdnadshavare visar enkätresultaten samma bild när det gäller bristande studiero, men att vårdnadshavarna trots detta uppfattar skolan som en trygg miljö för sina barn. Några resultat från elevenkäten finns inte då för få har svarat.

Eleverna uppger att datorerna bidragit till en förbättring av arbetsron eftersom en del elever numera sitter och "surfar" på sina datorer och stör då inte undervisningen, något som lärarna till viss del bekräftar.

Rektor är medveten om att det finns en variation gällande studieron på lektionerna och att skolan vidtar olika åtgärder för att komma tillrätta med att tillförsäkra eleverna en lugn och trygg miljö men att dessa ännu inte gett önskad effekt.

På skolan finns kamratstödjare men enligt eleverna är det oklart vad kamratstödjarnas uppdrag är, och eleverna säger sig inte veta vart de ska vända sig om någon blir utsatt för kränkningar. Skolans personal får därför inte alltid information om de kränkningar som förekommer på skolan. Det framkommer också i intervjuer att det inte finns några rutiner på skolan som säkerställer att rektor får information om eventuella kränkningar.

Intervjuade elever känner till att det finns en plan mot kränkande behandling men de är inte bekanta med innehållet i den. Lärare och rektor uppger att skolan precis har omarbetat planen mot kränkande behandling och att den kommer att presenteras för eleverna under höstterminen. Enligt lärarna är grundtanken att man vill komma bort ifrån att det är en skrivbordsprodukt till att vara ett levande dokument.

Skolinspektionen har tagit del av denna plan (daterad den 11 juni 2012). Planen är utarbetad av lärare som ingår i skolans trygghetsteam och enligt rektorn styrs planens innehåll till en del av den utbildning som lärarna deltar i.

I planen saknas konkreta åtgärder utifrån en analys av en kartläggning. Inte heller finns någon redogörelse för hur tidigare års planerade åtgärder har genomförts eller resultat av dessa.

Perspektivet när det gäller kränkningar mellan elever finns med i planen men det saknas ett vuxen-elev perspektiv. Det framgår inte av planen vart en elev som blivit kränkt av en vuxen ska vända sig.

Mot denna bakgrund måste rektor säkerställa att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling och att all personal rapporterar signaler om kränkande behandling till rektor. Skolans plan mot kränkande behandling behöver därför utvecklas så att den uppfyller kraven i skollagen.

Författning

6 kap. 7,8 och 10 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Lessebo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.
- Se till att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör.
- Se till att skolan ger studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att rektor ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Se till att rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver. Resursfördelning och stödåtgärder ska enligt läroplanen anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör. Enligt skolförordningen ska skolan ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det. Vidare ska rektor se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds. Enligt skollagen ska rektor också se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Eleverna uppger att de kan få lättare material att arbeta med och att det på skolan finns frivillig läxhjälp där de kan få hjälp. Vidare tror de intervjuade eleverna att det finns speciallärare på skolan för de elever som har svårigheter.

Skolan arbetar med nivågrupperingar i matematik och eleverna är fördelade i "röda" och "gröna" grupper. Det är, enligt eleverna, läraren som avgör om de kan byta grupp. Det framkommer att det även finns nivågrupperingar i engelska. Enligt lärarna är det två lärare i några grupper för att kunna tillmötesgå de elever som är i behov av särskilt stöd. Rektor uppger att i de naturorienterande ämnena har lärarna inte möjlighet att gruppera utan skolan parallellt lägger undervisningen i vissa ämnen i syfte att kunna ge det stöd som eleverna har behov av.

Det framkommer i intervjuer med lärare, elevhälsoteamet och rektor att skolan upprättar åtgärdsprogram och att det görs utredning inför upprättandet av ett åtgärdsprogram. Om eleven riskerar att inte nå kunskapskraven i tre ämnen

ska utredningen göras av elevhälsoteamet. Det framkommer också att i vissa fall görs en muntlig överenskommelse mellan lärare och elev vad eleven behöver träna på om hon/han riskerar att inte uppnå målen. Lärarna uppger att i en del fall upprättas en så kallad muntlig handlingsplan, för elever som riskerar att inte nå målen, innan rektor informeras och det eventuellt upprättas ett åtgärdsprogram.

Lärarna menar att det känns frustrerande att upprätta åtgärdsprogram när de inte kan genomföra åtgärderna på grund av tids- och resursbrist. Lärarna anser att de upptäcker de elever som är i behov av särskilt stöd men att eleverna inte får det särskilda stöd som de är i behov av. Några elever känner till begreppet åtgärdsprogram men ingen av de intervjuade eleverna har haft något åtgärdsprogram.

Enligt lärarna har det skett stora förändringar på skolan när det gäller upprättande av åtgärdsprogram. Arbetsgången kring upprättandet av ett åtgärdsprogram har enligt lärarna blivit tydligare men de anser att det finns ett antal moment som inte är anpassade för verksamheten vilket bidrar till att det fortfarande inte fungerar bra. Både lärare, elevhälsoteamet och rektor uppger att den kommunikationssamma lista som förvaltningen arbetat fram under förra läsåret behöver förenklas ytterligare. Bland annat medför rektors uppdrag att skriva under att en utredning ska påbörjas att processen stoppas upp och att utredningarna inte sker skyndsamt, menar de intervjuade. Rektor har valt att delegera beslut om utredning och åtgärdsprogram i vissa fall. Skolinspektionen vill understryka vikten av att det då måste finnas återkopplingssystem för att säkerställa att utredningar och åtgärdsprogram sker enligt författningarna. Detta gäller även samråd med elevhälsan i de fall det är aktuellt.

Lärare och rektor uppger att det vid tillsynstillfället inte finns studiehandledning på modersmål trots att det på skolan finns elever i behov av det.

Bikupan har elever som inte når målen för utbildningen och enligt rektorn och lärarna beror detta på att det på skolan finns elever med stora stödbehov som har hög frånvaro. De uppger att de vidtar en rad olika åtgärder för att komma till rätta med problemen men lyckas ändå inte ge alla dessa elever tillräckligt med stöd.

Vid Skolinspektionens granskning av skolans åtgärdsprogram konstateras att elevens behov av särskilt stöd redovisas i dem. Målsättning på lång- och kort sikt finns också med men vilka insatser som ska vidtas för att nå dessa mål är vagt beskrivna. Det är inte alltid tydligt hur de angivna insatserna är relaterade till målen i läroplanen och kunskapskraven. Det framgår när insatserna ska följas upp och utvärderas men inte hur detta ska ske.

Mot denna bakgrund ska rektor se till att särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet och att behovet skyndsamt utreds. Resursfördelning och stödåtgärder ska anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör. Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det. Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger hur behoven ska tillgodoses och hur åtgärden ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 8 § tredje stycket skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

5 kap. 4 § skolförordningen

3 kap. 8-9 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Lessebo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att nationella ämnesprov används som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning.
- Se till att rektor ser till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning.
- Se till att lärarna får stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.
- Se till att i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skolförordningen ska nationella ämnesprov användas som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. Enligt skolförfattningarna ska rektor vidare se till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning samt se till att lärarna får stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

I intervju med elever framkommer att de flesta lärarna inför varje arbetsområde visar matriser, som enligt eleverna är en något förenklad beskrivning av vad som står i kursplanerna. Matriserna läggs sedan ut på klassernas blogg. Eleverna uppger att det inte framgår av matriserna vad de blir bedömda på. Det finns en osäkerhet hos eleverna hur bedömningen går till och de tycker att det är krångligt med det nya betygssystemet. Enligt eleverna är inlämningsuppgifter, prov, grupparbeten med redovisning och att man lämnar in sina läxor några grunder för bedömning. De uppfattar det också som att om man arbetar flitigt på lektionerna får man också ett bra betyg. Några elever upplever att de vet vad som krävs av dem om de vill nå ett högre betyg, men de uppger också att lärarna i vissa ämnen är tydligare med att informera om kunskapskraven och vad som krävs för att erhålla ett högre betyg.

Enligt lärarna är matriserna det redskap de använder sig av när det gäller att bedöma elevernas kunskaper. De tillägger att även prov är ett underlag för bedömning som man använder sig av. Lärarna menar att de informerar eleverna om att det som eleverna genomför under lektionerna är en viktig bedömningsgrund.

Några lärare uppger att de arbetat för mycket med summativ bedömning och ska nu försöka arbeta mer i riktning mot en mer formativ bedömning.

Lärarna upplever att det är ganska tydligt för eleverna vad de blir bedömda på, mycket utifrån matriserna och att de för ett resonemang med eleverna. Lärarna anser att de för diskussioner med elever kring den nya betygsskalan. På skolan finns lärare som menar att det inte går att säga vad betyget A innebär utan man väntar in de nationella proven för att kunna göra en bedömning. Enligt lärarna förs vissa betygssamtal mellan ämneslärarna på skolan. Rektor uppger att någon samverkan med lärare på andra betygssättande skolor inte har skett och det sker inte heller någon samverkan mellan f-6 skolorna i kommunen.

Rektor och lärare uppger att ämneslärarna som genomför nationella ämnesprov också ansvarar gemensamt för rättningen. Av resultaten i matematik 2011 framgår att 47 procent av eleverna får ett högre slutbetyg än provbetyget. Motsvarande siffra i svenska är 12 procent, 10 procent i engelska och 15 procent i kemi.

Lärarna känner inte till resultatskillnaderna mellan nationella prov och slutbetyg men uppger att de erbjuder extra stödundervisning under de sista veckorna på terminen till de elever som inte når minst målen.

Såväl lärare som rektor uppger i intervju att de ser arbetet med individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som ett utvecklingsområde för skolan. Skolan har under förra läsåret påbörjat denna dokumentation i en databas som lärare, elever och vårdnadshavare arbetar med och får tillgång till på olika

sätt. Vid intervjuer med elever, lärare och rektor framkommer att arbetet med de individuella utvecklingsplanerna kommit olika långt. Skolinspektionen har tagit del av ett antal planer upprättade våren 2012.

Tillsynen visar att skolans individuella utvecklingsplaner ser olika ut och att man kommit olika långt både när det gäller årskurs och ämne. I den framåtsyftande delen, vad eleven ska utveckla och vilka insatser som behövs, är de inte alltid relaterade till läroplan och/eller kursplaner. Det är läraren som är ytterst ansvarig för utvecklingssamtalet. Samtidigt är det angeläget att utvecklingssamtalet blir ett trepartssamtal med möjlighet för såväl eleven som vårdnadshavaren att ge sin bild av skolsituationen. I intervjuer med lärarna kan de inte redogöra för hur berörda lärare tar del av informationen från elevernas individuella utvecklingsplaner.

De nationella ämnesproven ska användas som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. De nationella proven har inte för avsikt att täcka alla kunskapskrav, däremot är resultaten en fingervisning om vilken kunskapsnivå eleverna befinner sig på. Skolinspektionen konstaterar att skillnaderna mellan de nationella ämnesproven och slutbetygen i årskurs 9 är stora i matematik (se ovan). Skolan behöver ytterligare undersöka och fastställa vad detta beror på.

Trots vidtagna kompetensutvecklingsinsatser under det gångna läsåret inom betygssättning och bedömning, kan Skolinspektionen konstatera att skolan måste förbättra arbetet inom detta område.

Mot denna bakgrund är det viktigt att lärarna är väl förtrodda med regelverket som gäller för betygssättning samt att lärarna får ytterligare stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Skolan ska använda de nationella ämnesproven som ett stöd för rättvis och likvärdig bedömning och betygssättning. I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Författning

9 kap. 20 § skolförordningen

3 kap. 14 § skollagen, Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

3 kap. 14 §, 2 kap. 34 § skollagen

10 kap. 13§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Lessebo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.
- Se till att rektor tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever och elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet. Rektor ansvarar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Rektor uppger att det finns en svaghet i deras nuvarande sätt att arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet och att detta bland annat beror på täta rektorsbyten. Lärarna följer upp elevernas utveckling på individnivå men skolan brister när det gäller uppföljning och utvärdering på grupp- och skolnivå. Det saknas således en dokumenterad uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen på skolnivå. Rektor är medveten om detta och håller på att undersöka lämpliga metoder för att få en systematik i detta arbete så att det leder till förbättrad måluppfyllelse. Detta är enligt rektor ett högprioriterat fokusområde för läsåret 2012/2013. Det framkommer också att kvalitetsarbetet inte genomförs under medverkan av lärare, övrig personal, elever och att elevernas vårdnadshavare inte ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektor uppger att skolan saknar rutiner för att rapportera utvecklingsbehov till huvudmannen. I nuläget sker en muntlig kommunikation mellan rektor och skolchef vilket innebär att det inte finns någon dokumentation och uppföljning.

Skolinspektionen konstaterar att skolans rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen behöver utvecklas. Som exempel kan nämnas den sammanställning av kunskapsresultat som Skolinspektionen

begärt in inför tillsynen inte stämmer överens med de uppgifter som finns att tillgå i Skolverkets databas.

Utifrån ovanstående saknar rektor ett viktigt underlag för beslut om organisation, resurser och stödinsatser, något som kan vara avgörande för elevernas kunskapsutveckling. Därför behöver rektorn ta ansvar för och bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som omsätter resultaten av analysen i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Detta arbete ska ske under medverkan av lärare, övrig personal och elever, och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och det ska finnas rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Författning

4 kap. 4 § första och andra stycket skollagen

4 kap. 6, 7 §§ skollagen

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Lessebo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Vid rundvandring på skolan och i intervju med elever framkommer att det på skolan finns ett bokrum med ett begränsat utbud av litteratur. Eleverna uppger att de besöker kommunbiblioteket oregelbundet. Lärarna uppger att skolbibliotekarien besöker skolan en gång i veckan och då finns tillgänglig för eleverna.

Rektorn bekräftar att det inte finns något skolbibliotek på skolan och att de önskar en skolbibliotekarie till skolan som kan utveckla verksamheten. Skolbibliotekarien från kommunbiblioteket kommer med viss regelbundenhet till skolan (varannan vecka), i övrigt är det mer "informella" besök som eleverna/klasserna gör på kommunbiblioteket.

Eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del i utbildningen. Biblioteket ska omfatta böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier och vara

anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

Utifrån ovan måste skolan se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet.

Författning

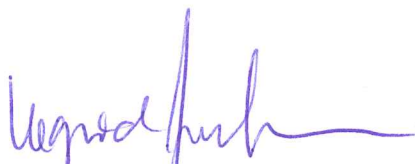
2 kap. 36 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Cecilia Rösténus, utredare Peter Säaw och utredare Annika Mullaart Ed.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Ingrid Jacobsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).